

MIDA MA PEAKSIN TEADMA ISLAMIST?

Jumala, kõige Armulisema, Halastavama nimel

MIS ON ISLAM?

Islam on üks kolmest maailmam monoteistlikust (*mono = kreeka keeles – üks, teos = jumal; monoteistlik = ühte Jumalat / Ainujumalat kummardav*) usust. Kõige vanem neist on **judaism**, juutide usk. See on nii vana, et keegi täpselt ei teagi, millal ta alguse sai. Judaismist kasvas välja **kristlus**. See on Eesti kõige levinum usk. Kristlased usuvad, et Jeesus Kristus on Jumala poeg. Tema sünniajast arvestatakse meie kalendri aastaid.

Ligi 6 sajandit peale Jeesuse sünni, ilmus maailma veel üks monoteistlik usk – **ISLAM**. Islam on tänapäeval kõige kiiremini kasvav usk maailmas, see tähendab aina rohkem ja rohkem inimesi usub sellesse usku. Praegu on maailmas ligi 1,2 miljardit **moslemit**.

Mida tähendas sõna **islam**? Araabia keeles tuleb see sõnatüvest „SLM”, millega moodustatakse kõiki sõnu, mis on seotud rahuga. Näiteks sõna „salaam” tähendabki rahu. Seega „islam” tähendab - Jumala tahte allumine, rahu olemine.

Nagu kristliku usu järgijaid nimetatakse kristlasteks, nii nimetatakse islami usu järgijaid **moslemiteks**. Moslem tähendab araabia keeles Jumala tahte alluja, keegi, kes täidab Jumala käsked ja saavutab tänu sellele eneses rahu. Moslem on seega igatüki, kes võtab vastu islami (rahu religiooni) ja Jumala tahte ning saavutab sellega sisemise rahu.

ISLAMI PROHVETI MUHAMMEDI ELU

Kes on prohvet? Prohvet on inimene, nagu ka meie kõik, kuid kelle Jumal on oma käskude ja soovide teada andmiseks välja valinud ja kes peab Jumala poolt inimesi õpetama.

Islamis on palju prohveteid, tuntuimad nendest on Noa, Aabraham, Mooses, Jeesus ja Muhammed. Nendest enamus on ka juutide ja kristlaste prohvetid. Muhammed üksi on ainult islami prohvet, kuna tema tõi inimestele Jumalalt kõige viimase seaduse – püha Koraani. Sellepärast on ka Muhammedil islamis eriline staatus, kuigi austama õpetab islam meid kõiki prohveteid võrdselt.

Kunagi 6. sajandi lõpul peale Kristust sündis Araabia poolsaare suures ja võimsas kaubanduslinnas **Mekas** Kuraišide suguharru pisike poiss, kellele sai nimeks Muhammed. Tema isa oli surnud juba enne ta sünni ning ema suri, kui ta oli vaid paari aastane. Nii võttiski vanaisa ta oma hoole alla. Poisikene kasvas, nagu tolle aja Meka lapsed ikka – mängis ja käis

onuga koos kaubareisidel. Kui vanaisa suri, jäigi orvuke onu kasvatada. Onu treenis ta vilunud kaupmeheks, nagu Mekas kombeks, kuna see linn oli just oma kaubanduse poolest tuntud, ning kõik Meka kohalikud kui ka sisserännanud kaupmehed austasid teda väga tema aususe pärast. Nii ta saigi endale hüüdnime – *Al-Amiin*, mis tähendab eesti keeles – Usaldusväärne. Muhammed hakkas tööle rikka lese Khadiža jaoks. Khadiža nägi, et Muhammed oli igati aus ning ei üritanud teda kuidagi petta, nagu kaupmeestel vahel kombeks, ning talle hakkas noormees meeldima. Nii läkitaski lesk ühe naise Muhammedi juurde, et kosjasid sobitada (*Muhammedi endale meheks paluda*). Muhammed oli küll veidi temale osaks saanud aust üllatunud, kuid võttis pakkumise vastu. Hoolimata sellest, et Khadiža oli tol ajal juba 40 aastat vana ning Muhammed kõigest 25, sai sellest igas suhtes korda läinud abielu. Muhammed armastas väga oma abikaasat ning Khadiža Muhammedi samuti. Neil oli neli tütart: Rukaia, Umm Kulthum, Zainab ja Fatima Zahra ning nad elasid koos õnnelikult pikki aastaid.

* ﷺ - *salla allaahu aleihi wa sallam* – Jumala rahu ja õnnistus olgu temaga.

Prohveti nimi – Muhammed – kirjutatud araabia kalligraafias

ISLAMI SÜND

Kui araablane Muhammed oli ligi 40 aastat vana, rikas ning tuntud Meka kaupmees, juhtus temaga midagi sellist, mis muutis kogu ta elu. Talle meeldis nimelt vabal ajal käia Meka linna kõrval olevates mägedes ühe koopa ees mõtisklema. Ühel tema taolisel mõtisklusetel juhtus aga midagi enneolematut: talle ilmus Jumala ingel ning ütles: „**Iqra!**”, mis tähendab eesti keeles „**Loe!**” või „**Õpi!**”. Selle peale vastas Muhammed kohkunult: „Aga ma ei oska ju lugeda!”, kuna tol vanal ajal ei käinud keegi veel koolis ja ainult tähtsate kuningate kirjutajad oskasid kirjutada ning lugeda. Isegi kuningad ise ei osanud, tavalistest kaupmeestest siis rääkimata, olgu need siis kui tahes rikkad. Nad oskasid vaid oma kauplemise jaoks arvutada. Ingel kordas Muhammedile taas oma käsku: „Iqra!”. Muhammed aga vastas taas nõutult, et ta ei mõista lugeda. Selle peale ütles ingel eriti valjult: „***Iqra bismi rabbik allathi khalaqa ... jne.***”, mis eesti keeli oleks:

***„Loe / Õpi oma Issanda nimel, kes on loonud,
Loonud inimese kinnitunud veretombist (= lootest).***

Loe / Ôpi ning su armuliseim Issand,

kes õpetab (kirja)sule abil,

Õpetab inimesele seda, mida ta veel ei tea ...”

Nendest ridadest said islami püha raamatu, **Koraani** kõige esimesena ilmutatud read. Nagu kristlastel on püha raamat Piibel, Jumala sõna ja õpetusega, nii on moslemitel pühaks raamatuks Koraan. Nende ridade järgi peab iga moslem, olgu ta siis suur või väike, teadma, et Jumal tahab, et inimesed õpiksid, õpiksid ja õpiksid, et nad uuriksid maailma endi ümber ning tegeleksid teadustööga. Selle jaoks ongi Jumal meile andnud aju ning teinud meid loomadest erinevateks.

Lehekülj vanaegsest Koraanist.

ESIMESED MOSLEMID

Peale seda ilmutust läks Muhammed koju, ikka veel uskumata, et see tõesti oli juhtunud, ning rääkis kõigest oma naisele Khadižale. Muhammed kartis, et Khadiža peab teda hulluks, kuid too ütles, et usub oma mees ning on igati temale kõiges toeks, mis ta ka ette võtma ei peaks.

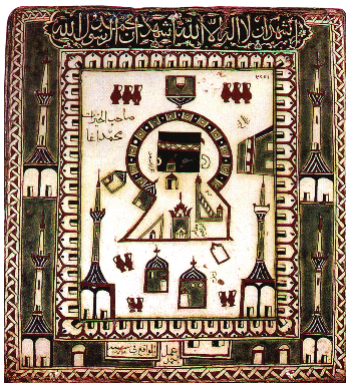
Nii saigi Muhammedist Jumala prohvet ning tema naisest Khadižast esimene moslem.

Teiseks moslemiks sai Muhammedi väike onupoeg Ali, kes samuti kohe Jumala sõnumit uskus. **Kaks kõige esimest Muhammedi järgijat olid seega naine ja laps.**

Mõne aja pärast hakkas Jumala ingel regulaarsemalt (*iga natukese aja tagant*) Muhammedi külastama ning temaga Jumala sõnumit jagama ning Koraani täiendama. Ingel ütles muu hulgas, et Muhammed peab ka teistele inimestele Jumala sõnumit kuulutama. See ei olnud aga sugugi kerge, kuna tolle aja ühiskond (*inimesed, kes kõik koos samas paigas, Mekas, elasid*) oli oma tavades väga kinni. Muhammed kuulutas Jumala sõna, et kõik inimesed on võrdsed, kuid rikkad ei tahtnud sellest kuuldagi, kuna nende rikkus oli saavutatud paljus tänu just orjapidamisele (*orjapidamine on kord, kus rikkad ei pea ise mingit tööd tegema ja nad ostavad endale selle jaoks teisi inimesi, kes siis neid ilma rahata teenima peavad, nagu nad oleksid loomad*). Orjad seevastu võtsid rõõmuga omaks Muhammedi kuulutuse ning hakkasid tema järgijateks.

Teine suur probleem oli valejumalate kummardamine. Tol ajal nimelt sai Meka linn suurt kasu sellest, et keskuses, **Kaaba templis** oli kokku korjatud väga paljude ebajumalate kujud ning inimesed käisid kaugelt ja lähedalt palverännakul neid kujusid austamas ja kummardamas. See tõi Mekale väga palju raha sisse. Muhammedi sõnumi kohaselt on vaid

üks Jumal, ainult Teda tuleb kummardada ning kõik ebajumala kujud hävitada. Rikkad mekalased ei saanud sellega kuidagi nõustuda ning hakkasid Muhammedi kangesti taga kiusama.

Vanaaegne joonis Meka keskel asuvast Kaaba templist.

ISLAMI AJAARVAMISE ALGUS

Moslemite kalendri aastaid hakatakse lugema kristlaste kalendri 622. aastast. Seega on moslemite kalendri järgi praegu aasta 1428. Miks see aasta 622 nii oluline oli, et sellest alates uus kalender tehti? Muhammedi sõprade ning toetajate ring oli kõvasti kasvanud, kuid vaenlaste jõud oli väga tugev. Kiusamine läks lõpuks nii suureks, et Muhammed ning tema toetajad pidid Mekast välja kolima. Seda sündmust nimetatakse araabia keeles **Hežira** ja sellest ajast hakatigi lugema islami aega.

Muhammed ja tema toetajad rändasid Mekast välja põhja poole, **Jatribi** linna. Sealne rahvas oli omavahel riius ning neil oli kangesti vaja head ja õiglast juhti, kes nende lahkarvamused lahendaks. Kui nad kuulsid Muhammedist, kutsusid nad tema ning tema toetajad enda juurde elama ning rahu jalule seadma, kuna kõigile oli Muhammed tuntud kui rahumeelne ning õiglane mees. Nii juhtuski, et Muhammedist sai linna valitseja ning tema auks nimetati Jatrib ümber **Mediinaks**, mis araabia keeles tähendab „linn”, ehk siis **prohveti linn**.

Mediina mošee, mis on ehitatud prohveti vana mošee kohale.

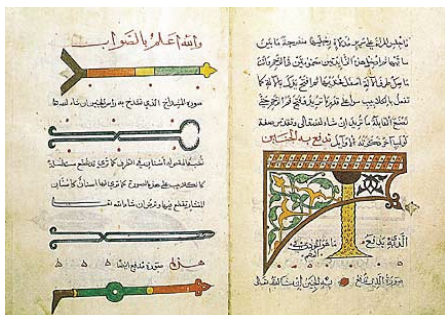
MOSLEMID KOGUVAD JÕUDU

Muhammedi käe all sai Mediinast väga tugev linn. Sinna ehitati ka esimene **mošee** (*moslemite palvekoda, nagu kristlastel on kirik*). Paljud inimesed, kes Mekas samuti moslemiteks hakkasid, jooksid kiusamist kartes Muhammedi juurde Mediinasse. Meka rikastele kaupmeestele ei olnud see aga sugugi meelt mööda ning nad kogusid sõjaväe, et Muhammedi ja tema pooldajaid lõplikult hävitada. Kuigi mekalaste sõjavägi oli nii meeste arvu kui ka

relvade ning hobuste poolest kõvasti Muhammedi omast üle, õnnestus Muhammedi sõjaväel siiski võita ning mekalased jäid häbisse. Kuus aastat ning mitmeid lahinguid hiljem marssis Muhammed võidukalt Mekasse. Meka rahvas kartis, et Muhammed laseb kõik mehed tappa, naised ja lapsed orjaks müüa ning vara riisuda, nagu tol ajal võitjatel kaotajatega oli kombeks teha, kuid midagi taolist ei juhtunud. Kõik jäi linnas endiseks, välja arvatud Kaaba. Alles nüüd, aastaid hiljem, sai Muhammed täita Jumala poolt antud käsu: ta lasi lõhkuda kõik ebajumala kujud ning kuulutas, et ei ole jumalust peale Ainujumala ning Muhammed on tema sõnumitooja.

MUHAMMEDI SURM JA ISLAMI IMPEERIUM

Muhammed suri kaks aastat peale Meka vallutamist, aastal 632 peale Kristust. Selleks ajaks oli tema valitseda, läbi Jumala sõna, palju moslemeid ning tugev impeerium (*väga suur ja vägev riik*) Araabia poolsaarel. Sajanditeks jäi Islami Impeerium maailma kõige arenenumaks ja tugevamaks riigiks. Moslemitest teadlased korjasid kokku vanade kreeklaste ja roomlaste ideed ning teooriad, mis eurooplaste poolt olid pimedal keskajal hüljatud, ning arendasid neid edasi. Isegi veel 100 aastat tagasi kasutas terve maailm moslemite astiteaduse raamatuid. Kõige esimesed haiglad avati inimestele just Islami Impeeriumis, nagu ka maailma esimesed ülikoolid. Euroopa kõige esimene ülikool loodi Hispaanias moslemitest vallutajate poolt

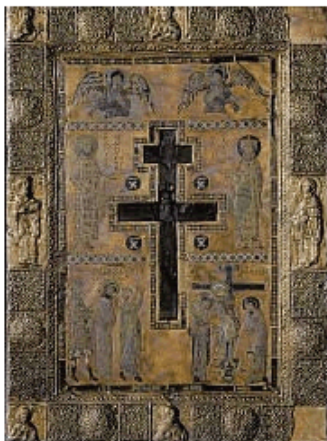
Arstiteaduse kirurgia käsiraamat Islami impeeriumist.

ISLAMI JA KRISTLUSE ERINEVUSED

Nagu enne juba öeldud sai, on kristlus ja islam mõlemad monoteistlikud (*st ühe Jumalaga*) usud. Kuna nendel on samad juured, on neil vägagi palju ühist. Näiteks Piiblist kõigile tuntud tegelased nagu Aadam, Noa, Aabraham, Mooses ja Jeesus on ka islamis olulisel kohal. Suurimaks erinevuseks islami ja kristluse vahel ongi see, et kristlased peavad Jeesust Jumala pojaks, moslemite jaoks on ta aga samasugune prohvet nagu näiteks Aabraham või Mooses.

Veel üks oluline erinevus kristluse ja islami vahel on see, et islami seaduste järgi on keelatud Jumalat ning prohveteid kujuna või pildina kujutada. Seega ei ole mošeedes kunagi selliseid kujusid, altarimaale või seinamaale nagu kirikutes näha on. Miks on Jumala ja prohvetite kujutamine keelatud? Vanal ajal oli inimestel kombeks teha kujusid ebajumalatest ja neid kummardada, uskudes, et need võivad neid aidata. Ka hakati pidama jumalateks neid, kes

tegelikult olid ainult Jumala poolt valitud prohvetid. Et sellist segadust, nagu meie loos enimem Meka kujude tõttu näha oli, enam ei juhtuks, ei tohi inimesed islami seaduste jargi enam kujusid teha ja neid Jumala asemel kummardada.

Piibel

Koraan

ISLAMI TUGISAMBAD

Islamil on 5 tugisammast. Tugisambaks loetakse seadust, mis on eriti oluline täita. Islamis on veel palju muid seadusi, kuid need 5 kõige olulisemat on:

1. **Šahada** ehk **usutunnistus**
2. **Salaat** ehk **palve**
3. **Zakaat** ehk **annetamine**
4. **Saum** ehk **paast**
5. **Hadž** ehk **palverännak**

1. Moslemite **usutunnistus** kõlab nii – „*āshādu all-lāā ilāāha illa-llah ua āshādu annā Muhammadan abduhu ua rasuuluh*”, mis eesti keeles kõlaks: „Tunnistan, et ei ole muud jumalust peale Ainujumala ja Muhammed on Tema sõnumitooja.” Kui keegi soovib hakata moslemiks, siis piisab selle lause ütlemisest ja sellesse uskumisest ning oledki moslem. Igapäevaselt kordavad moslemid seda lauset vähemalt 9 korda oma palvetes.

Kalligraafia (ilukiri) – Ei ole teist jumalust peale Ainujumala ja Muhammed on Tema sõnumitooja.

2. Iga moslem **palvetab** päevas vähemalt 5 korda: 1) päikesetõusu ajal – palve nimi on fažr, 2) keskpäeval (kui päike on kõige kõrgemal) – dohr, 3) pärastlõunal – asr, 4) päikeseloojangul

– magrib, 5) õhtul – iiša. Palve on moslemite jaoks nii vaimne kui füüsiline tegevus. See koosneb erinevatest liigutustest, püsti, kummargil, põlvili, laubal asenditest ning erinevatest lausetest ning Koraani värssidest, mis sinna juurde käivad.

Poiss palvetamas

3. Islami seaduse kohaselt peavad rikkad osa oma varast **annetama** vaestele. Annetusi on mitmesuguseid, kuid kõige olulisem neist näeb ette, et iga rikas peab aastas oma vara pealt 2,5 protsenti andma vaestele.

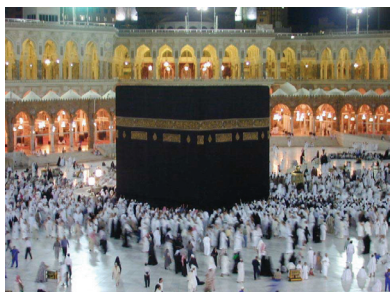

4. Kõige olulisem ja suurem **paast** on Ramadanikuu (*islami kuukaledri üks kuudest, nagu meil on jaanuar, veebruar jne.*) paast. Selle kohaselt ei tohi moslemid terve kuu jooksul päikesetõusust kuni päikeseloojanguni ei süüa ega juua. Paast ei ole mitte ainult tervisele kasulik, vaid ka selleks hea, et me oleksime rohkem tänulikud selle eest, et meil on alati midagi süüa ja juua, sest väga paljudel inimestel siin maailmas ei ole! Ja ka selleks, et mõtleksime rohkem nende peale, kes ei ole nii õnnelikud kui meie ning annaksime oma varast neilegi süüa ja juua. Meie maailmas on kahjuks palju selliseid lapsi, kes ei saa kunagi kooli minna, kuna nende vanematel ei ole isegi raha süüa osta, kingadest, õpikutest ja kooliriietest rääkimata. Ramadanikuu on lahkuse, helduse ja jagamise kuu, kuid veelgi parem oleks, kui me seda kõike suudaksime meeles pidada terve aasta.

Ramadanikuu paastu lõpu tähistamiseks kaetud pidulaud.

5. Palverännak moslemite pühasse linna Mekasse on kohustuslik vaid neile moslemitele, kellel selleks reisiks piisavalt raha on. Palverännak ise koosneb mitmetest tegudest. Käiakse näiteks 7 korda ümber Kaaba – sellesama templi, mis oli kunagi täis ebajumala kujusid, mis Muhammedi Meka vallutusel hävitatud said. Veel meenutatakse näiteks Aabrahami, kes ka Piibli järgi pidi oma poja Jumalale ohvriks tooma, kuid viimasel hetkel Jumala poolt käsu sai poeg ellu jätta ning jääb tolle asemel ohverdada.

Palverändurid Mekas Kaaba templi ümber.

VALEARVAMUSED ISLAMI KOHTA

Kindlasti olete teiegi juba kuulnud televiisorist jutte islami kohta, et **moslemi naised peavad ennast igalt poolt kinni katma ja mehed peksavad neid** jne. Tegelikult ei ole enamused sellistest juttudest tõsi ja neid ei tasu alati uskuda.

Islami seaduse järgi ei tohi naine küll näiteks miniseelikut või ilma varrukate pluusi kanda, kuid see ei ole mitte naise kiusamiseks või alandamiseks vaid sellepärast, et islami seaduse järgi on naine ja mees võrdsed ja miks peaksid siis naised poolalasti meeste silme all ringi käima, kui mehed seda naiste jaoks ei tee? Ükski naine ei pea kasutama millegi saavutamiseks oma keha vaid mõistust!

Noor naine kandmas hidžabi - mosleminaiste rätikut.

See ei ole samuti õige, et kõik moslemi mehed kisavad oma naiste peale ja peksavad neid. Eks ole neid õnnetuid naisi, kelle peale nende mehed kisavad või neid peksavad igal pool, kahjuks! See on väga inetu ja ebaõiglane tegu ükskõik millise seaduse järgi.

Veel räägitakse uudistes palju islami **džihaadist**, ehk sõjast. Sõjal ei ole islamiga tegelikult midagi pistmist. Sõda tekib siis, kui erinevate maade valitsejad muul viisil kokkuleppele ei jõua, kui peavad üksteisele kallale minema. Seega ei ole see mitte usuline vaid poliitiline küsimus. Sõna „islam” ise, nagu alguses seletatud sai, on väga lähedaselt sugulane ühe teise araabiakeelse sõnaga – „**salam**” [sälääm], mis tähendab eesti keeles „**rahu**”.

Araabia tähtedega kirjutatud – Assalamu alikum! – Rahu olgu sinuga!

Kui moslemid üksteist kohtavad, siis esimene neist ütleb: „**Assalamu alikum!**” [*Assaläämu aliikum*], mis tähendab: „**Rahu olgu sinuga!**”. Ja teine moslem vastab: „**Wa alikum assalam!**” [*Ua alikum assalääm*], - „**Ka sinuga olgu rahu!**”

AUSTUS VANEMATE VASTU

Igale moslemile on Jumal pannud südamele, et **suurim pattude seas on kummardada Jumala kõrval mõnda muud jumalust, järjekorras teine aga lugupidamatus vanemate suhtes**. Seega peaks iga moslem, olgu ta suur või väike, näitama üles austust oma vanemate vastu, neile jagama tingimusteta armastust, nii nagu nemad ka meid on sünnist saadik tingimusteta armastanud. Lugege väga tähelepanelikult järgnevat!

Üks mees läks prohveti ﷺ juurde ning küsis temalt: „Oo Jumala saadik, kui ma palvetan, paastun, annan almust ning käin palverännakul, kas Jumal võtab minu teod vastu?” Prohvet ﷺ vastas: „Jah, ta võtab need vastu ning sa saad koha Paradiisi, koos prohvetite, õiglaste ning heategijatega; välja arvatud siis, kui sa oma vanemaid ei austa.”

Prohvet ﷺ ütles: „Sellega, kes oma isale või emale karmilt otsa vaatab, ei ole minul ülestõusmispäeval asja!” Mida ütleks seega prohvet ﷺ nende kohta, kes oma vanemate vastu häält tõstavad? ... Mis saab siis, kui teed midagi oma ema või isa tahte vastu? Ai! Jumal võib ühe pisara pärast taevad oma raevuga täita!

Prohveti ﷺ juurde tuli mees ja küsis: „Jumala saadik, kes kõigi inimeste hulgast on kõige enam minu seltskonda väärt?” Prohvet ﷺ vastas: „Sinu ema!” Mees, veidi üllatunud, sest ta ootas hoopis muud vastust, küsis uuesti: „Ja kes siis?” Prohvet ﷺ vastas: „Sinu ema!” Taas üllatunud, küsis mees: „Ja kes siis?” ja prohvet ﷺ vastas: „Sinu ema!” Ning jälle: „Ja kes siis?” ja prohvet ﷺ vastas: „Sinu isa!”

See hadith pöörab meie tähelepanu sellele, et sinu vanemad, eriti aga ema, on need, kellega koos sa kõige enam aega peaksid veetma (palju enam, kui sõprade seltsis). Miks nimetas prohvet ﷺ ema kolm korda? Üks kord, kuna ta on sind kandnud, teine kord, kuna ta on sind sünnitanud ja kolmas kord, kuna ta on sind toitnud.

Üks mees oli teel palverännakule Mekasse, kandes seljas oma vana ema. Mees küsis prohvilt ﷺ: „Jumala saadik, kas olen nüüd oma emale tasunud?” Prohvet ﷺ vastas: „Isegi mitte ühe karje eest, mille ta on sind kandes ning sünnitades esile toonud!” Mees oli väga üllatunud: „Kuidas on see võimalik, oo Jumala saadik?” Prohvet ﷺ vastas: „Sina kannad teda, oodates ta surma, tema aga kandis sind, oodates sinu elu!”

Viimaks veel mõningaid värsse Pühast Koraanist:

„Sinu Issand on määranud: „Ärge kummardage kedagi peale Tema; ning ärgu teil kunagi jäägu vajaka headusest teie isade ja emade vastu: kui üks neist või mõlemad peaksid sinu kõrval vanaks saama, ära ütle neile halba sõna (“Fi!”) ega kohtle neid karmilt, vaid pöördu nende poole vaid viisakate sõnadega ning halastusest, langeta nende jaoks alandlikkuse tiib ja ütle: „Mu Issand, halasta nende mõlema peale, sest nemad kasvasid mind, kui olin väike.”“ (17:23-24)

Me oleme inimesele kohustuseks teinud heatahtlikkuse tema isade ja emade suhtes; tema ema on teda kandnud, kannatades tema tõttu valu valu järel, tema võõrutamine kestab 2 aastat. Ole nii Mulle kui oma vanematele tänulik. Minu juurde viib sinu tee. (31:14)

Kõik siin kokku kogutud tekstid on pärit Internetileheküljelt

www.islam.pri.ee

SOOVIN TUTVUDA / LASTELE